

Л. В. Вербівська,
д. е. н., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2768-9157>
С. Ю. Скряпчук,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7886-7039>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.17.48

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

L. Verbivska,
Doctor of Economics Science, Associate Professor of the Department of Business and HR Management,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine
S. Skrypchuk,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine

THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES

У статті розглянуто особливості забезпечення економічної безпеки промислових підприємств, як ключового чинника стійкого розвитку в сучасних умовах. Досліджено комплекс заходів і механізмів, спрямованих на формування системи економічної безпеки, яка дозволяє підприємствам ефективно реагувати на внутрішні та зовнішні загрози. Визначено, що економічна безпека являє собою один із основних аспектів стратегічного управління, який впливає на стабільність та довгострокову конкурентоспроможність підприємства. Розглянуто основні компоненти системи економічної безпеки, такі як ризик-менеджмент, фінансова безпека, інноваційна діяльність, інформаційна безпека та управління людськими ресурсами. Розкрито значення кожного з компонентів для запобігання кризовим ситуаціям та зменшення негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на діяльність підприємства. Досліджено принципи формування стратегій ризик-менеджменту, які дозволяють ідентифікувати потенційні загрози та мінімізувати їхній вплив на бізнес-процеси. Розглянуто вплив фінансової безпеки на стабільність підприємства, зокрема, через управління грошовими потоками, оптимізацію структури капіталу та забезпечення платоспроможності.

The article examines the peculiarities of ensuring the economic security of industrial enterprises, as a key factor of sustainable development in modern conditions. A complex of measures and mechanisms aimed at the formation of a system of economic security, which allows enterprises to effectively respond to internal and external threats, has been studied. It was determined that economic security is one of the main aspects of strategic management, which affects the stability and long-term competitiveness of the enterprise. The main components of the economic security system, such as risk management, financial security, innovative activity, information security and

human resources management, are considered. The importance of each of the components for preventing crisis situations and reducing the negative impact of external and internal factors on the enterprise's activities is revealed. The principles of forming risk management strategies, which allow identifying potential threats and minimizing their impact on business processes, have been studied. The influence of financial security on the stability of the enterprise is considered, in particular, through cash flow management, optimization of the capital structure and ensuring solvency. It was determined that the innovative component is considered a key element for increasing competitiveness, as it facilitates adaptation to market changes and the introduction of new technologies. At the same time, information security is defined as a critical aspect in the modern digital environment, which includes the protection of data and intellectual property. Factors that affect the effectiveness of the economic security system, such as the quality of management, corporate culture, and the level of integration with other elements of the corporate strategy, are analyzed. The practical aspects of the implementation of economic security systems at enterprises, including small and medium-sized enterprises that face limited resources and require specialized approaches to the formation of a security system, are considered. It has been proven that a complex and adaptive system of economic security is a necessary condition for the sustainable development of industrial enterprises, and its implementation contributes not only to reducing risks, but also to the formation of conditions for long-term growth, innovative development and strengthening of market positions. It was determined that the system of economic security should be an integrated part of the general strategy of the enterprise, which ensures its stability and ability to adapt in the conditions of constant changes in the economic environment.

Ключові слова: економічна безпека, управління економічною безпекою, система економічної безпеки, стійкий розвиток, підприємство, ризик-менеджмент.

Key words: economic security, economic security management, economic security system, sustainable development, enterprise, risk management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Потреба забезпечення економічної безпеки промислових підприємств є надзвичайно актуальною в умовах посилення глобальної нестабільності та постійних змін економічного середовища. Інтенсивний розвиток інноваційних технологій, цифровізація бізнес-процесів, посилення ринкової конкуренції та вплив глобалізації формують принципово нові виклики для господарської діяльності суб'єктів господарювання. В таких умовах традиційні підходи до управління та захисту економічних інтересів вже не є достатніми. Відповідно, постає завдання забезпечення ефективної реакції підприємств на різноманітні загрози, які виникають як всередині організації, так і ззовні, в контексті сприяння їх стійкому розвитку.

Однією з головних проблем виступає необхідність формування комплексної системи економічної безпеки, яка здатна передбачати і нейтралізувати негативні впливи різних факторів та загроз. У сучасному економічному середовищі, де зміни відбуваються надзвичайно швидко, відсутність такої системи може призвести до значних фінансових втрат, зниження конкурентних позицій та навіть банкрутства суб'єкта господарювання. Водночас, питання економічної безпеки часто недооцінюється, особливо на підприємствах малого та серед-

нього бізнесу, які можуть не мати достатніх ресурсів для створення і підтримки такої системи.

Іншою суттєвою проблемою сьогодення є недостатня увага до ризиків, пов'язаних з інформаційною безпекою та захистом інтелектуальної власності. Як свідчить практика, із зростанням значення цифрових технологій, бізнес усе більше стає залежними від інформаційних систем і даних. Це створює нові загрози, такі як кібератаки, несанкціонований доступ до конфіденційної інформації, що може призвести до значних втрат для підприємства. Таким чином, побудова сучасної системи економічної безпеки повинна враховувати не лише фінансові аспекти, але й інформаційні, правові та організаційні ризики діяльності суб'єкта господарювання.

Крім того, в даний час існує об'єктивна проблема недостатньої адаптивності традиційних моделей економічної безпеки до нових умов ринку. Зокрема, у багатьох підприємств відсутній системний підхід до оцінки і управління ризиками, а також недостатньо розроблені механізми взаємодії між різними підрозділами в рамках забезпечення економічної безпеки. Це призводить до фрагментованості даних процесів і неефективності заходів, спрямованих на захист підприємства.

Таким чином, визначені проблеми формують актуальність дослідження та розробки комплексної, інтегрованої та адаптивної системи економічної безпеки, яка б могла забезпечити стійкий розвиток промислових

підприємств в умовах нестабільності та швидкоплинних ринкових змін.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження питань формування систем економічної безпеки підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища є достатньо багатограним. У наукових джерелах основна увага акцентується на тому, що економічна безпека є ключовим елементом стратегічного управління, який забезпечує здатність підприємства адаптуватися до мінімізації негативного впливу як внутрішніх, так і зовнішніх загроз.

Зокрема, питання інтеграції систем економічної безпеки у загальну стратегію управління підприємством розглядається у роботі О. В. Ілляшенко, у якій зазначається, що ефективна система повинна включати різні аспекти, такі як фінансова стабільність, інформаційна безпека, управління ризиками, правова захищеність тощо. Дослідження показують, що лише комплексний підхід до економічної безпеки дозволяє досягти стійкого розвитку підприємств, забезпечуючи їхню конкурентоспроможність та зростання у довгостроковій перспективі [3].

Одним із найбільш досліджуваних аспектів економічної безпеки є фінансова безпека. Так, у праці М. Де Ходє акцентується увага на важливості управління грошовими потоками, забезпеченні ліквідності та платоспроможності, а також оптимізації структури капіталу. При цьому автор наголошує на тому, що фінансова безпека забезпечує основу для інвестицій у розвиток нових продуктів та технологій, що, в свою чергу, сприяє інноваційному розвитку підприємства [9].

Інший важливий аспект економічної безпеки, який розкривається в роботі С. В. Легомінової, — це інформаційна безпека. Дослідження показують, що зростання залежності підприємств від інформаційних технологій і систем формує нові виклики для забезпечення безпеки даних та інформаційних ресурсів. Автори аналізують методи захисту інформаційної інфраструктури від витоків даних та несанкціонованого доступу, а також роль інформаційної безпеки в захисті комерційної таємниці та інтелектуальної власності [5].

Крім того, у контексті управління ризиками М. І. Дзямулич виділяє важливість формування системи раннього попередження та моніторингу ризиків. При цьому наголошується на необхідності використання аналітичних інструментів для ідентифікації, оцінки та управління ризиками, що дозволяє підприємствам приймати обґрунтовані рішення та зменшувати ймовірність негативних наслідків господарської діяльності [2].

Необхідно також відзначити аналіз підходів до забезпечення економічної безпеки в різних галузях промисловості, що здійснено в дослідженні І. Г. Манцурова. В роботі визначено, що специфіка галузі впливає на пріоритети у сфері економічної безпеки. Зокрема, для високотехнологічних галузей особливе значення має захист інтелектуальної власності, тоді як для підприємств з високим рівнем капіталомісткості — фінансова стабільність [6].

Таким чином, літературні джерела демонструють актуальність проблематики економічної безпеки про-

мислових підприємств, підкреслюючи її важливість для стійкого розвитку в сучасних умовах. Однак, існує необхідність поглиблення існуючих напрацювань для формування інтегрованого підходу до побудови системи економічної безпеки підприємства.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

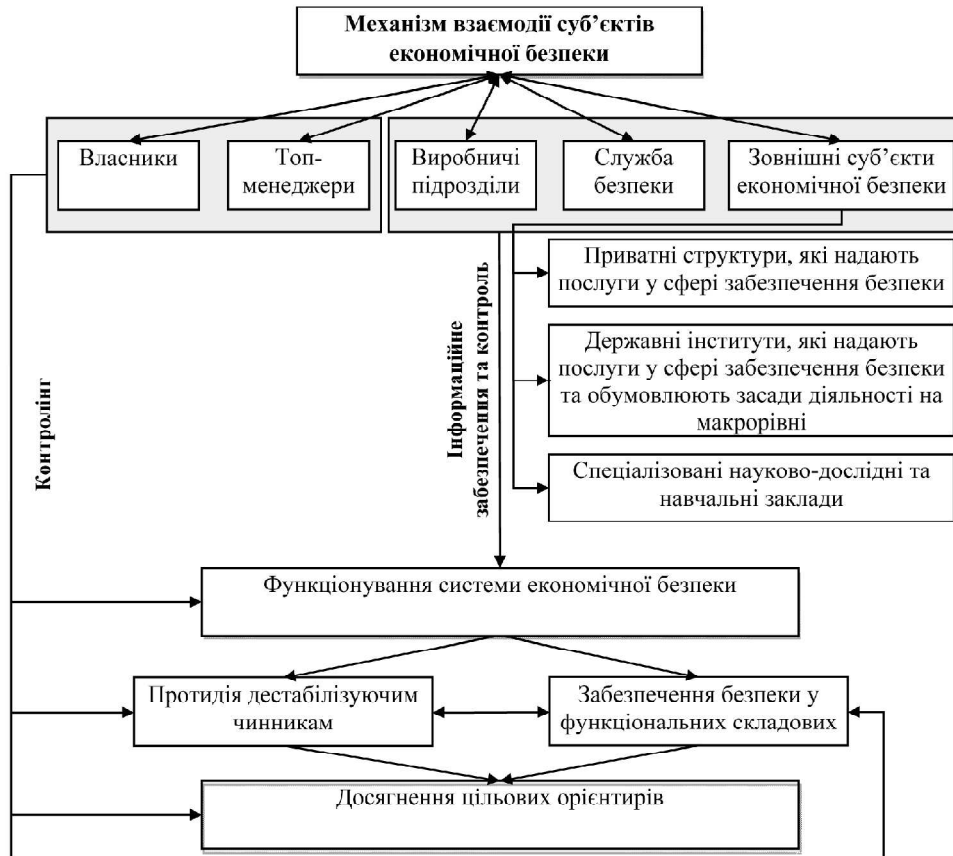
Метою статті є формування функціональних підходів щодо розробки ефективної системи економічної безпеки для промислових підприємств для забезпечення умов їх стійкого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Особливості забезпечення економічної безпеки промислових підприємств в сучасних умовах передбачають необхідність багатогранного підходу до управління ризиками та захисту ресурсів суб'єкта господарювання. В практичному аспекті це охоплює питання забезпечення фінансової стійкості через ефективне управління грошовими потоками та капіталом, захист інформаційних систем від кібератак та витоків даних, а також збереження інтелектуальної власності. Крім того, особлива увага приділяється адаптивності підприємства до зміни ринкових умов та регуляторних нормативних вимог. Втім, як показує досвід провідних компаній світу, у сучасних умовах найбільш важливого значення набуває розвиток інноваційного потенціалу, який необхідний для підтримання високого рівня конкурентоспроможності. Функціонально усі зазначені заходи інтегруються в загальну стратегію підприємства, чим і забезпечують його стійкий розвиток.

Комплекс антикризових заходів, орієнтованих на забезпечення економічної безпеки промислових підприємств, включає кілька ключових напрямів, що сприяють зменшенню ризиків та забезпеченню стійкості суб'єкта господарювання в умовах кризи. Перш за все, найбільш вагомим для господарської діяльності підприємства є моніторинг та аналіз фінансових показників, який передбачає регулярне відстеження фінансових звітів, аналіз ліквідності, рентабельності та загальної фінансової стійкості підприємства. При цьому у кризовій ситуації даний процес дозволяє оперативно виявляти проблеми, які виникають, та приймати відповідні управлінські рішення. Важливим завданням в даному аспекті є формування фінансових резервів, які можуть бути використані для покриття непередбачених витрат або забезпечення безперервності бізнес-процесів під час економічної нестабільності.

Доповненням даного підходу є розробка антикризових планів, котра передбачає детальну розробку сценаріїв дій на випадок різних типів кризових явищ в операційній діяльності. При цьому дані антикризові плани повинні містити конкретні кроки для кожної можливої загрози, визначати відповідальних осіб за прийняття управлінських рішень та забезпечувати чітку комунікацію в надзвичайних ситуаціях. З управлінської точки зору надзвичайно важливим є постійне оновлення даних планів відповідно до змін, що відбуваються в бізнес-середовищі, у якому функціонує підприємство.

Рис. 1. Декомпозиція суб'єктів комплексного забезпечення економічної безпеки підприємств

Джерело: систематизовано автором на основі [4].

Також невід'ємною частиною антикризового комплексу дій є регулярний аудит і вдосконалення системи економічної безпеки. Періодичні перевірки ефективності впроваджених заходів безпеки дозволяють керівництву підприємства виявити недоліки та адаптувати розроблені стратегії відповідно до нових викликів. В практичному аспекті такий підхід включає як внутрішній, так і зовнішній аудит, що забезпечує неупереджену оцінку ризиків і слабких місць у системі безпеки підприємства.

Зрештою, важливою складовою антикризових заходів є інвестиції в новітні технології. Використання сучасних рішень, таких як автоматизація бізнес-процесів, штучний інтелект, та кібербезпека, дозволяє швидше реагувати на зміни, підвищує точність прогнозів та забезпечує захист інформаційних систем. В сучасних умовах інтенсифікації темпів технологічного розвитку це допомагає підприємству залишатися конкурентоспроможним та адаптивним до змін у кризових умовах. Варто зазначити, що інвестиції в новітні технології не лише підвищують ефективність управління, але й сприяють формуванню більш стійкої інфраструктури, здатної витримувати зовнішні та внутрішні кризи.

Важливість інвестицій в інноваційні рішення набуває особливого значення для українських підприємств, які зазнають суттєвих негативних впливів, пов'язаних з деструктивним впливом війни на національну економіку. Оскільки традиційні антикризові рішення базуються на підходах, характерних для середовища, котре

функціонує в прогнозованих ринкових умовах без форс-мажорних впливів, то саме впровадження інноваційних технологій здатне забезпечити економічний розвиток суб'єктів господарювання в умовах нестабільності [7; 8].

Таким чином, можна стверджувати, що економічна безпека є ключовим аспектом стратегічного управління підприємством, оскільки вона забезпечує захист від фінансових, інформаційних та інших ризиків, що можуть загрожувати його господарській діяльності. Відсутність економічної безпеки призводить до зниження фінансової стабільності, втрати активів та ринкових позицій суб'єкта господарювання. Тому забезпечення належного рівня економічної безпеки дозволяє підприємству зберігати свою функціональну стійкість в умовах кризи, ефективно реагувати на зміни ринкових умов та підтримувати довгострокову конкурентоспроможність. Наслідком цього є скорочення фінансових втрат та оптимізація ресурсів, що сприяє сталому розвитку підприємства.

Отже, ефективне функціонування системи економічної безпеки забезпечує прозорість і контроль за дотриманням внутрішніх політик і зовнішніх регуляторних вимог, що створює умови для стабільного розвитку та інноваційного зростання, оскільки підприємство може впевнено інвестувати в нові проекти, технології та ринки, знаючи, що має надійний захист від потенційних загроз. Відповідно, система економічної безпеки не тільки захищає існуючі активи, але й сприяє стратегічному плануванню, забезпечуючи підприємству стабільну базу для

Таблиця 1. Визначення рівнів загроз економічній безпеці підприємства

Рівень загроз	Рівень контрольованості
Низький рівень	Контрольований рівень. Система економічної безпеки підприємства має можливість і засоби для визначення можливих негативних впливів, дій і факторів, що можуть бути зумовлені діями суб'єктів оточуючого зовнішнього середовища
Середній рівень	Відносно контрольований рівень. Система економічної безпеки підприємства має можливість для зменшення негативного впливу, спричиненого діями суб'єктів зовнішнього оточуючого середовища цього рівня, за умови вчасної діагностики та оперативного стратегічного реагування на зміни кон'юнктури ринку, попиту та відношення до товару споживачів, стратегії на дії конкурентів
Високий рівень	Неконтрольований рівень. Йдеться про фактори економічної безпеки, які неможливо відвести чи запобігти (настання ризикових подій), що можуть бути попереджені лише за умови звернення до третьої сторони – яка має визначене законом право на вирішення таких питань, державних органів, і ризикові події, негативні впливи яких можуть бути розподілені або фінансово передбачені та передані на відповідальність професійним страховикам

Джерело: [1].

досягнення довгострокових цілей та зміцнення позицій на ринку.

З іншого боку, система економічної безпеки підприємства сприяє досягненню його цільових стратегічних орієнтирів через забезпечення стабільності та зниження ризиків. При цьому механізм економічної безпеки дозволяє ідентифікувати та оцінювати потенційні загрози, що можуть вплинути на досягнення стратегічних цілей. Завдяки цьому підприємство може швидко адаптуватися до зміни ринкових умов та мінімізувати вплив негативних факторів на свою операційну діяльність. Зокрема, система економічної безпеки забезпечує ефективне управління ресурсами та стимулює підтримання стабільних доходів, що є ключовими для досягнення цільових показників діяльності підприємства (рис. 1).

Як бачимо, декомпозиція суб'єктів економічної безпеки дозволяє чітко розподілити обов'язки та відповідальність серед різних підрозділів і фахівців, що займаються управлінням ризиками, фінансовою, інформаційною та правовою безпекою. Це забезпечує спеціалізацію і глибше розуміння кожної сфери безпеки, що сприяє більш ефективному виявленню та мінімізації загроз. Завдяки декомпозиції, кожен окремий функціональний підрозділ може зосередитися на своєму напрямку діяльності, забезпечуючи оперативне реагування на проблеми та оптимізацію ресурсів. Наслідком такого підходу є загальне зростання ефективності господарської діяльності, що дає змогу підприємству швидко адаптуватися до змін та уникати фінансових втрат.

Отже, економічна безпека промислових підприємств стає все більш актуальною в умовах економічної нестабільності. Тому забезпечення стійкості та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання вимагає розробки ефективних стратегій ризик-менеджменту, які включають постійний моніторинг ризиків, адаптивність до нових умов і пріоретизацію загроз. Зазначені елементи дозволяють підприємствам своєчасно виявляти та мінімізувати негативні впливи, забезпечуючи їхній стабільний розвиток і зростання.

Зокрема, постійний моніторинг і аналіз господарської діяльності є важливими складовими стратегій ризик-менеджменту, оскільки вони дозволяють безперервно відстежувати внутрішні та зовнішні зміни, які можуть вплинути на діяльність підприємства. Це передбачає аналіз ринкових умов та тенденцій зовнішнього конкурентного середовища. При цьому використання спеціалізованого програмного забезпечення та аналітичних інструментів допомагає швидко обробляти великі обсяги даних і виявляти потенційні загрози на ранніх стадіях.

Адаптивність стратегій ризик-менеджменту забезпечує здатність підприємства швидко реагувати на нові виклики та змінювати свої підходи відповідно до нових умов. Це особливо важливо в умовах нестабільності та швидкоплинних змін на ринку. Адаптивні стратегії дозволяють не тільки реагувати на кризи, але й активно використовувати нові можливості, які можуть виникати у кризових ситуаціях. Тому постійна оцінка ефективності існуючих підходів і готовність до їхньої модифікації є ключовими аспектами адаптивності.

Пріоритизація ризиків допомагає підприємству зосередити ресурси на найбільш важливих загрозах, зменшуючи витрати на управління менш критичними ризиками. Такий підхід реалізується через оцінку ймовірності виникнення ризику та його потенційного впливу на бізнес-процеси. Пріоретизація дозволяє керівникам ухвалювати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів і розробки заходів з мінімізації негативних наслідків ризику. Вона також сприяє фокусуванню уваги на найбільш вразливих аспектах діяльності підприємства, забезпечуючи максимальну ефективність превентивних заходів.

Практична реалізація стратегій ризик-менеджменту в контексті забезпечення економічної безпеки підприємства передбачає також необхідність визначення рівнів загроз, оскільки задіяння певного інструментарію управління ризиками повинне бути адекватним визначеним загрозам. Традиційно ж виділення певних рівнів загроз економічній безпеці передбачає визначення рівня контрольованості самих ризиків (табл. 1).

Зрештою, необхідно зазначити на таку важливу складову системи економічної безпеки, як фінансова безпека, яка впливає на стабільність підприємства, зокрема, через ефективне управління грошовими потоками та забезпечення його платоспроможності. Мається на увазі, що ефективне управління грошовими потоками, що передбачає планування та контроль надходжень і витрат, дозволяє уникнути дефіциту коштів і забезпечити безперебійне функціонування підприємства. У свою чергу, забезпечення платоспроможності передбачає наявність достатніх резервів і доступу до кредитних ресурсів для виконання фінансових зобов'язань. Забезпечення дотримання таких умов допомагає суб'єкту господарювання уникнути прострочень платежів та зберегти свою репутацію на ринку. З іншого боку, фінансова безпека дозволяє підприємству інвестувати в інноваційний розвиток, що, як зазначалося вище, в сучасних умовах є найбільш ефективним рішенням в контексті підтримки економічної стійкості та зростання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, приходимо до висновку, що інтеграція фінансової, інформаційної та правової безпеки, а також ефективне управління ризиками, є критично важливими для забезпечення стабільності підприємства. Сучасні тенденції на ринку свідчать про необхідність створення комплексної системи економічної безпеки, яка включає постійний моніторинг та аналіз загроз, адаптивність стратегій та пріоритизацію ризиків. Це дасть змогу підприємствам своєчасно реагувати на виклики, мінімізувати негативні впливи та використовувати нові можливості. Тому лише впровадження ефективних механізмів економічної безпеки сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, збереженню його фінансової стійкості та захисту від зовнішніх і внутрішніх загроз. Відповідно, можна стверджувати, що економічна безпека є не тільки захисним механізмом, але й важливим елементом стратегічного управління, який забезпечує формування умов ефективного розвитку промислових підприємств.

Література:

1. Алькема В. Г., Литвін Н. М., Кириченко О. С. Економічна безпека інноваційного підприємства: Навчальний посібник. Київ: ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2015. 320 с.
2. Дзямулич М. І. Особливості страхування інвестиційних проектів в умовах нестабільності фінансових ринків. Економічний форум. 2011. № 1. С. 185—189.
3. Ілляшенко О. В. Побудова системи економічної безпеки підприємства: принципові положення. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4497>.
4. Лаптев С. М., Алькема В. Г., Сідак В. С., Копитко М. І. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємств: монографія. Київ: ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2017. 508 с.

5. Легомінова С. В. Теоретичні засади інформаційної безпеки підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2015. №3. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/477>.

6. Манцуров І. Г., Нусінова О. В. Побудова ієрархічної структури складових економічної безпеки підприємств. Ефективна економіка. 2011. №9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=680>.

7. Чалюк Ю. О. Глобальні соціально-економічні наслідки російсько-української війни. Економіка та суспільство. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1224>.

8. Чалюк Ю. О. "Warstate" і "Welfare state": конфлікт чи синергія воєнної стратегії та соціальної безпеки України. Сталій розвиток економіки. 2024. № 1(48). С. 309—320.

9. De Goede M. Financial security. In The Routledge handbook of new security studies. London: Routledge, 2010. Pp. 100—109.

References:

1. Alkema, V. G., Litvin, N. M., and Kyrychenko, O. S. (2015), Ekonomichna bezpeka innovatsijnoho pidpriemstva [Economic security of an innovative enterprise], University of Economics and Law "KROK", Kyiv, Ukraine.

2. Dzyamulych, M. I. (2011), "Peculiarities of insurance of investment projects in conditions of instability of financial markets", Ekonomichnyi Forum, vol. 1, pp. 185—189.

3. Iliashenko, O. V. (2015), "Building a system of economic security of the enterprise: principle provisions", Efektyvna ekonomika, vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4497>, (Accessed 24 Aug 2024).

4. Laptiev, S. M., Alkema, V. G., Sidak, V. S., and Kopytko, M. I. (2017), Kompleksne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Complex provision of economic security of enterprises], KROK University of Economics and Law, Kyiv, Ukraine.

5. Legominova, S. V. (2015), "Theoretical principles of information security of the enterprise", Ekonomika. Menedzhment. Bisnes, vol. 3, available at: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/477>, (Accessed 24 Aug 2024).

6. Mantsurov, I. G., and Nusinova, O. V. (2011), "Building a hierarchical structure of components of economic security of enterprises", Efektyvna ekonomika, vol. 9, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=680>, (Accessed 24 Aug 2024).

7. Chaliuk, Yu. O. (2022), "Global socio-economic consequences of the Russian-Ukrainian war", Ekonomika i Suspilstvo, vol. 37, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1224>, (Accessed 24 Aug 2024).

8. Chaliuk, Yu. O. (2024), "Warstate" and "Welfare state", Stalyi rozvytok ekonomiky, vol. 1 (48), pp. 309—320.

9. De Goede, M. (2010). Financial security. In The Routledge handbook of new security studies, Routledge: London, pp. 100—109.

Стаття надійшла до редакції 25.08.2024 р.